

**POWIATOWY PROGRAM
DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE ŻYRARDOWSKIM
NA LATA 2022-2026**

ŻYRARDÓW 2022 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	1
1.Charakterystyka Powiatu Żyrardowskiego	2
2. Dane liczbowe dotyczące niepełnosprawności w Powiecie Żyrardowskim	3
3. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Żyrardowskim	8
4. Domy Pomocy Społecznej	8
5. Środowiskowy Dom Samopomocy	10
6. Warsztat Terapii Zajęciowej	11
7. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	13
8. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna.....	14
9. Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	16
10. Specjalny Ośrodek Szkolno -Wychowawczy.....	16
11.Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie - rehabilitacja społeczna	18
12. Powiatowy Urząd Pracy - rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.....	26
13.Wybrane zagadnienia dotyczące osób z niepełnosprawnościami z analizy SWOT dokonanej na potrzeby Strategii rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Żyrardowskiego na lata 2021-2026	29
14. Monitorowanie realizacji Programu	37
15. Podsumowanie.....	40
16. Rekomendacje.....	41
Spis tabel	42

Wstęp

Podstawą do opracowania Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest art. 35a pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w następującym brzmieniu:

„ (...) do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.,,

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest zgodny z założeniami i celami przyjętymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Żyrardowskim na lata 2021- 2026. Diagnoza przeprowadzona w zakresie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych była podstawą opracowania Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych. Programu jest kontynuacją zadań Programu przyjętego pod tą samą nazwą na lata 2017-2021.

Założenia przyjęte przy opracowywaniu Programu były następujące:

- stworzenie możliwości jak najpełniejszej rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami,
- wyrównanie szans życiowych osób z niepełnosprawnościami,
- doskonalenie działań systemu pomocy skierowanych do osób z niepełnosprawnościami.

Działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami są zadaniem ogólnospołecznym oraz ważnym elementem polityki państwa, która jest skierowana na minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia. Rozpoznanie i zdiagnozowanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także podejmowanie działań mających na celu wyeliminowanie przeszkód utrudniających osobom niepełnosprawnym aktywny udział w życiu społecznym, zapobiega marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tej grupy osób.

Program jest dokumentem wieloletnim przygotowanym w celu nakreślenia kierunków działania jednostek organizacyjnych funkcjonujących na terenie Powiatu Żyrardowskiego, ma charakter otwarty, a stopień ogólności zawartych w Programie działań został tak dostosowany, aby umożliwić w przyszłości podejmowanie różnorodnych działań i inicjatyw oraz włączanie na różnych etapach jego realizacji nowych podmiotów, realizatorów, uczestników.

1. Charakterystyka Powiatu Żyrardowskiego

Powiat Żyrardowski to powiat ziemski o powierzchni 532,61 km², położony w zachodniej części województwa mazowieckiego. Tereny miejskie zajmują łącznie 22,91 km², co stanowi 4,3% całego obszaru. Stolicą Powiatu jest miasto Żyrardów. Zlokalizowane są tu instytucje i urzędy o charakterze powiatowym, w tym również Starostwo.

mapa Powiatu Żyrardowskiego

Powiat Żyrardowski pod względem administracyjnym składa się z 5 gmin:

- **Gmina Żyrardów** to gmina miejska o powierzchni 14,4 km², należy do województwa mazowieckiego. Gmina Żyrardów ma 39 550 mieszkańców, czyli zamieszkuje 29,9 % ludności powiatu. Gmina stanowi 2,7 % powierzchni powiatu.
- **Gmina Mszczonów** to gmina miejsko-wiejska o powierzchni 151,9 km², należy do województwa mazowieckiego. Gmina Mszczonów ma 11 392 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 15,0% ludności powiatu. Gmina stanowi 28,5% powierzchni powiatu. Siedzibą gminy jest miasto Mszczonów.
- **Gmina Wiskitki** to gmina miejsko-wiejska o powierzchni 151 km², należy do województwa mazowieckiego. Gmina Wiskitki ma 9 811 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 12,9% ludności powiatu. Gmina stanowi 28,2% powierzchni powiatu. Siedzibą gminy jest miasto Wiskitki.
- **Gmina Puszcza Mariańska** to gmina wiejska o powierzchni 143 km², należy do województwa mazowieckiego, powiatu żyrardowskiego. Gmina Puszcza Mariańska ma

8 652 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 11,4% ludności powiatu. Gmina stanowi 26,9% powierzchni powiatu. Siedzibą gminy jest wieś Puszcza Mariańska.

- **Gmina Radziejowice** to gmina wiejska o powierzchni 73 km², należy do województwa mazowieckiego. Gmina Radziejowice ma 5 882 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 7,7% ludności powiatu. Gmina stanowi 13,7% powierzchni powiatu. Siedzibą gminy jest wieś Radziejowice.

Powiat posiada bardzo korzystny układ komunikacyjny pozwalający na szybki i łatwy dojazd do Warszawy czy Łodzi oraz włączenie się w główne krajowe i europejskie ciągi komunikacyjne. Korzystne położenie komunikacyjne w pobliżu głównych szlaków transportowych niewątpliwie ma wpływ na rozwój gospodarczy powiatu. Powiat Żyrardowski jest atrakcyjnym terenem dla realizacji dużych projektów inwestycyjnych - w tym również zagranicznych. Większość zakładów znajduje się na terenie miasta Żyrardów miasta i gminy Mszczonów oraz miasta Wiskitki w którym sołectwa są objęte obszarem budowy Centralnego Portu Komunikacji.

Sąsiednie powiaty to :

- powiat sochaczewski(mazowieckie),
- powiat grodziski (mazowieckie),
- powiat grójecki (mazowieckie),
- powiat rawski (łódzkie),
- powiat skierniewicki (łódzkie).

2. Dane liczbowe dotyczące niepełnosprawności w Powiecie Żyrardowskim

Potwierdzeniem prawnym faktycznie istniejącej niepełnosprawności jest stosowne orzeczenie, wydane przez właściwy organ. W obecnej sytuacji prawnej, dla celów pomocy społecznej, orzeczenia takie wydają powiatowe/miejskie Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (pierwsza instancja) oraz wojewódzkie Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (druga instancja), dla celów rentowych Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i Kasa Rolniczego Ubezpieczania Społecznego (KRUS).

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych art. 4 ust. 1. wyróżnia trzy stopnie niepełnosprawności:

- 1) **znaczny** stopień niepełnosprawności ma osoba z naruszoną sprawnością organizmu, która jest:
  - niezdolna do podjęcia zatrudnienia,
  - zdolna do pracy jedynie w zakładzie pracy chronionej, albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagająca – niezbędnej w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,
- 2) **umiarkowany** stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest zdolna do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagająca pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych,
- 3) **lekki** stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, zdolna do wykonywania pracy, nie wymagająca pomocy innej osoby w pełnieniu ról społecznych.

Pojęcie niepełnosprawność, stopień niepełnosprawności obejmuje więc kategorię zdolności do pełnienia przez człowieka ról społecznych. Zachodzi bowiem zależność pomiędzy ograniczeniem zdolności do realizacji oczekiwań, funkcji, zachowań i postaw wynikających z zajmowanej pozycji społecznej w różnych grupach społecznych a niepełnosprawnością. Niepełnosprawność, zgodnie z kryterium ustawowym, to niemożność efektywnego pełnienia ról społecznych tj. wypełniania zobowiązania wynikającego z zajmowanej pozycji społecznej przy korzystaniu przez osobę z przysługujących jej przywilejów i praw według bardziej lub mniej określonego wzoru, a więc niemożność bądź trudności w codziennej aktywności i uczestnictwie.

Analizę statystyczną na potrzeby niniejszego programu oparto na danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie.

Tabela nr 1. Liczba wydanych orzeczeń osoby przed 16 rokiem życia i powyżej 16 roku życia.

Lata		2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	Razem kol 2,3,4,5
1		2	3	4	5	6
Liczba orzeczeń dla osób do 16 roku życia		164	153	166	169	652
Liczba orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia		1059	1214	944	862	4079
Liczba legitymacji dla osób niepełnosprawnych	Dla osób przed 16 r.	38	45	38	35	156
	Dla osób powyżej 16 r.	341	422	281	216	1260

Źródło: dane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie.

Według powyższej tabeli liczba orzeczeń dla osób do 16 roku życia utrzymuje się na podobnym poziomie, natomiast w ostatnich latach maleje liczba orzeczeń do osób powyżej 16 roku życia. Należy jednak pamiętać, że część orzeczeń wydawana jest na stałe. Orzeczenia wykazane w tabeli dotyczą nowych osób lub osób które miały wcześniej orzeczenie wydane na określony czas.

W odniesieniu do liczby osób z niepełnosprawnością w powiecie żyrardowskim, to ostatnie dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, przeprowadzony przez Główny Urząd Statystyczny w 2011 r. Wykazał on 10 124 osób z niepełnosprawnością, co stanowi 13% ówczesnej populacji Powiatu Żyrardowskiego. Liczba osób niepełnosprawnych jednak stale rośnie, co ma wielu uwarunkowań.

Tabela nr. 2 Liczba osób w powiecie żyrardowskim korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność w latach 2018–2020.

Gmina	2018 r.			2019 r.			2020 r.		
	liczba rodzin	% udział przyczyn przyznania pomocy	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	% udział przyczyn przyznania pomocy	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	% udział przyczyn przyznania pomocy	liczba osób w rodzinach
Gmina Mszczonów	65	13,37%	141	63	13,49%	138	53	13,02%	117
Puszcza Mariańska	101	20,16%	182	77	18,08%	133	78	18,48%	141
Gmina Radziejowice	47	21,56%	94	42	21,00%	86	29	20,28%	61
Gmina Wiskitki	115	20,91%	206	108	18,98%	169	106	17,82%	169
Gmina Żyrardów	302	18,55%	478	291	17,37%	437	272	18,15%	403

Źródło: dane ośrodków pomocy społecznej.

Z zebranych do Strategii danych, prezentowanych w powyższej tabeli wynika, że osoby z niepełnosprawnością są trzecią pod względem liczebności grupą korzystającą z pomocy społecznej w Powiecie Żyrardowskim.

Poniżej zostały przedstawione w tabeli dane z podziałem na przyczynę wydania orzeczenia. W orzeczeniu może znaleźć się kilka kodów, przy czym pierwszy zawsze dotyczy choroby podstawowej. Symbole kodów i ich opisy przedstawiają się następująco:

Oznaczenie :

01-U – upośledzanie umysłowe

02-P – choroby psychiczne

03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu

05-R – upośledzenie narządu ruchu

06 -E – epilepsja

07-S – choroby układu oddechowego i krążenia

08-T – choroby układu pokarmowego

09-M - choroby układu moczowo-płciowego

10-N – choroby neurologiczne

11-I – inne w tym schorzenia : endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego

12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe

Tabela nr 3. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie orzeczeń o niepełnosprawności według przyczyny niepełnosprawności w latach 2018-2021.

Przyczyny	Osoby przed 16 rokiem życia					Osoby powyżej 16 roku życia					R-m kol. 5-9
	201r.	201r.	2020r.	2021r.	R-m kol. 2,3,4,5	201r.	2019r.	2020r.	2021r.	R- m Kol. 6,7,8,9	
01-U	5	4	5	9	23	15	10	11	16	52	75
02-P	3	6	5	8	22	97	129	68	104	398	420
03-L	17	18	9	15	59	38	41	22	23	124	183
04-O	4	6	7	8	25	20	28	14	12	74	94
05-R	11	15	15	10	41	343	378	304	231	1256	1 297
06-E	2	5	4	3	14	12	18	19	9	58	72
07-S	10	9	9	8	36	145	211	172	136	664	700
08-T	3	3	1	1	8	38	40	42	43	163	171
09-M	7	5	3	5	20	76	67	78	67	288	308
10- N	9	12	12	14	47	160	174	141	129	604	651
11-I	25	14	15	15	69	56	83	57	58	254	323
12-C	57	52	81	70	260	8	14	16	17	55	315

Źródło: dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie.

Jak widać w powyższej tabeli najczęściej orzeczeń o niepełnosprawności dzieci zostało wydanych z powodu całościowego zaburzenia rozwojowego. Wsparcie dzieci wymaga specjalistycznych oddziaływań w wielu dziedzinach, to jest na polu medycyny, edukacji i rehabilitacji społecznej. Konieczne jest ich uzupełnianie się w celu osiągnięcia jak najlepszych efektów. Wśród dorosłych najczęściej wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych w latach 2018–2021 stanowią orzeczenia ze względu na upośledzenie narządów ruchu. Jak wynika z Raportów o dostępności publikowanych, zamieszczonych na stronach urzędów gminnych i powiatowych, w ostatnich latach wiele się zmieniło pod względem dostosowania budynków użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Jednak w dalszym ciągu wiele uwagi wymaga transport publiczny niedostosowany do tego typu potrzeb czy chociażby wyprofilowanie zjazdów z chodników, a przede wszystkim poziom likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania i najbliższego otoczenia osoby z niepełnosprawnością.

Tabela nr 4. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia osoby przed 16 rokiem życia w latach 2018-2021.

Cel złożenia wniosku osoby przed 16 rokiem życia	2018r.	2019r.	2020r.	2021r.
Zasiłek pielęgnacyjny	161	148	180	169
Zasiłek stały	3	0	0	1
Inne	8	5	12	16
RAZEM	172	153	192	186

Źródło: dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie.

Powyższa tabela ukazuje, że głównym celem złożenia wniosków o ustalenie niepełnosprawności przed 16 rokiem życia jest uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego.

Tabela nr 5. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności po 16 roku życia w latach 2018-2021.

Cel złożenia wniosku osoby po 16 roku życia	2018r.	2019r.	2020r.	2021r.	Razem
Odpowiednie zatrudnienie	346	407	265	266	1275
Szkolenie	6	1	2	2	11
Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	15	6	11	13	45
Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	145	32	130	150	457
Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji/ korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych	218	101	173	264	756
Zasiłek stały	0	0	0	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny	133	354	140	94	721
Korzystanie z karty parkingowej	140	223	120	91	574
Inne	87	131	145	139	502

Źródło: dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie.

Natomiast najwięcej wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności osób po 16 roku życia złożonych zostało z powodu uzyskania odpowiedniego zatrudnienia. Drugim pod względem liczby powodów składania wniosków w przeciągu ostatnich czterech lat jest korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji/ korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych. Kolejnym było uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego i korzystanie z karty parkingowej.

3. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Żyrardowskim

Instytucjonalną gotowość do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom posiadają jednostki pomocy społecznej, prowadzone przez organy administracji rządowej i samorządowej oraz organizacje pozarządowe. Realizują one różnorodne formy wsparcia w ramach pomocy środowiskowej, świadczonej w miejscu zamieszkania, pomocy stacjonarnej, oraz świadczonej poza miejscem zamieszkania. Osoby, które między innymi ze względu na niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych mogą skorzystać ze specjalistycznych usług opiekuńczych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych zadania te realizuje:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej,
- Powiatowy Urząd Pracy – w ramach zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej,

Wskazana powyżej Ustawa wskazuje jeszcze na:

- Warsztaty Terapii Zajęciowej – które pełnią funkcję rehabilitacji społecznej i stwarzania warunków na wprowadzenie oddziaływań z zakresu rehabilitacji zawodowej na rzecz osób objętych ich pomocą.

Ważnymi jednostkami są również:

- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Żyrardowie,

W system pomocy osobom z niepełnosprawnościami wpisuje się również działalność:

- Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Żyrardowskim.

W zasobach Powiat Żyrardowski ma jednostki, które realizują zadania z zakresu pomocy społecznej udzielają pomocy i wsparcia osobom niepełnosprawnym, są to:

- Domy Pomocy Społecznej

oraz

- Środowiskowy Dom Samopomocy

Osoby korzystające z całodobowej opieki w DPS oraz z usług świadczonych w ŚDS, z uwagi na przewlekłą chorobę i stan zdrowia są osobami niepełnosprawnymi w zakresie ich funkcjonowania, wymagają wsparcia i pomocy innych osób, choć nie zawsze legitymują się orzeczeniem o niepełnosprawności, co formalnie zaliczyło by ich do osób niepełnosprawnych.

W zakresie edukacji i wsparcia najmłodszych Powiat prowadzi:

- Specjalny Ośrodek Szklono – Wychowawczy w Żyrardowie, który prowadzi wczesne wspomaganie, przedszkole, Szkołę Podstawową, Szkołę Branżową I stopnia, Szkołę Przyspasabiającą do pracy oraz internat.

4. Domy Pomocy Społecznej

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych umieszczane są w domu pomocy społecznej.

Na terenie Powiatu funkcjonują trzy domy pomocy społecznej, posiadające warunki umożliwiające świadczenia usług na poziomie obowiązującego standardu, w tym :

- dla osób somatycznie chorych - Dom Pomocy Społecznej przy ul. Limanowskiego 32B z liczbą miejsc 68 ,
- dla osób w podeszłym wieku - Dom Pomocy Społecznej przy ul. Sosabowskiego 23 z liczbą miejsc 80,
- dla osób psychicznie chorych - Dom Pomocy społecznej w Hamerni z liczbą miejsc 73.

Łącznie w Powiecie Żyrardowskim jest 221 miejsc w Domach Pomocy Społecznej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę decyzji dotyczących umieszczeń w poszczególnych Domach w latach 2018 – 2021 oraz uchyleń decyzji umieszczenia. Uchylenie decyzji wynika z śmierci osoby, przeniesienia do innej placówki lub powrotu do rodziny.

Tabela nr 6. Zestawienie decyzji administracyjnych wydanych w latach 2018-2021 dotyczących funkcjonowania domów pomocy społecznej.

Decyzje administracyjne dotyczył	DPS Żyrardów ul. Limanowskiego 32B	DPS Żyrardów ul. Sosabowskiego 23	DPS w Hamerni Tartak ul. Mszczonowska	RAZEM
2018 r.				
Umieszczenie	16	28	6	50
Wygazanie	19	28	3	50
2019 r.				
Umieszczenie	30	27	8	65
Wygazanie	28	21	7	56
2020 r.				
Umieszczenie	13	25	8	46
Wygazanie	18	28	9	55
2021 r.				
Umieszczenie	22	24	10	56
Wygazanie	17	31	10	56

Zródło: sprawozdanie PCPR w Żyrardowie.

Domy pomocy świadczą zakres w/w usług poprzez zabezpieczenie potrzeb bytowych, pielęgnacyjnych, opiekuńczych, wspomagających, a także potrzeb wyższego rzędu. Wobec osób dysfunkcyjnych, w stanach wymagających zwiększonego zakresu pielęgnacji, pozostających w łóżku i niezdolnych do pełnej komunikacji werbalnej serwowane są wzmożone czynności o charakterze opiekuńczym uwzględniające te dysfunkcje. Kryterium pracy z osobami zamieszkującymi w domu stanowią potrzeby. Zaspokojenie ich daje każdej osobie poczucie bezpieczeństwa w każdym stanie. Przed umieszczeniem, jeśli to możliwe, odwiedzane jest środowisko przyszłych rezydentów, aby poznać ich oczekiwania i powody zainteresowania domem, aby przedstawić jak funkcjonuje standard usług i jak przebiega typowy dzień. Ta forma łagodzi stres związany ze zmianą w życiu, zarówno osoby jak i jej bliskich.

5. Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy w Żyrardowie prowadzony jest przez Stowarzyszenie „Równych Szans” jest domem typu B dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, jest ośrodkiem dziennego pobytu z liczbą miejsc 25.

Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Pomocy finansowane jest ze środków budżetu Wojewody Mazowieckiego.

Tabela nr 7. Liczba uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy według miejsca zamieszkania w latach 2018–2020.

miejsce zamieszkania	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Gmina Mszczonów	2	2	2
Gmina Puszcza Mariańska	3	3	4
Gmina Radziejowice	0	0	0
Gmina Wiskitki	1	1	1
Gmina Żyrardów	28	26	21
miasto	30	28	23
wieś	4	4	5

Zródło: dane z Środowiskowego Domu Samopomocy w Żyrardowie.

Placówka ta zapewnia pobyt dzienny, udział w specjalistycznych zajęciach terapeutycznych oraz zaspokojenie ich niezbędnych potrzeb społecznych, socjalnych oraz zdrowotnych. Umożliwia uczestnikom w miarę samodzielną egzystencję i integrację społeczną.

Podopieczni Środowiskowego Domu Pomocy korzystają z wielu form wsparcia, w tym:

- trening funkcjonowania w codziennym życiu tj.: trening w zakresie wyglądu zewnętrznego i higieny osobistej, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych, trening gospodarowania środkami finansowymi,
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywanie problemów tj.: kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika, kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z innymi osobami,
- trening umiejętności komunikacyjnych poprzez wykorzystanie alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego tj.: rozwijanie zainteresowań,
- poradnictwo psychologiczne, indywidualne i grupowe,
- pomoc w załatwieniu spraw urzędowych tj.: pomoc w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego, praca socjalna,
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych tj.: pomoc w uzgadnianiu i pilnowaniu terminów lekarskich, pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia, farmakoterapia, profilaktyka zdrowotna,
- niezbędna opieka, w szczególności dla uczestników, tj. :pomoc w zaspokojeniu potrzeb fizjologicznych, nauka możliwej samodzielności, nauka alternatywnej komunikacji zastępczej, zajęcia rozwijające i ogólnousprawniające,
- terapia ruchowa tj.: zajęcia sportowe, turystyka i rekreacja,

- inne formy postępowania przygotowujące do podjęcia zatrudnienia, w tym warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku.

Zwrócono również uwagę na problem otyłości osób niepełnosprawnych, szczególnie u tych z ograniczonym stopniem poruszania się, co powinno być przedmiotem oddziaływań i programów kierowanych do tej grupy osób. Stowarzyszenie „Równych Szans” w Żyrardowie pragnie rozszerzyć swoją działalność jednak warunkiem jest pozyskanie dodatkowej powierzchni lub nowego lokalu.

6. Warsztat Terapii Zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej w Powiecie Żyrardowskim jest prowadzony przez MUSI NOVUM sp. z o.o. mieści się przy ul. 1 Maja 43A w Żyrardowie. Zajęcia skierowane są do osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które mają w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności wskazanie do uczestnictwa w WTZ.

Warsztaty Terapii Zajęciowej obejmują rehabilitację społeczną, psychiczną i ruchową 40 osób niepełnosprawnych w ośmiu grupach terapeutycznych pod kierunkiem terapeutów zajęciowych.

Realizują one programy tematyczne wynikające z profilu niżej wymienionych pracowni:

- grupa rękodzieła artystycznego,
- grupa komputerowa,
- grupa dziewiarska,
- grupa odzieżowa,
- grupa techniczna,
- 3 grupy szkoły życia.

Każda grupa obejmuje opieką 5 osób o zróżnicowanych możliwościach psychofizycznych, zróżnicowanym poziomie rozwoju umysłowego, zainteresowaniach oraz umiejętnościach.

Wśród uczestników warsztatów jest 23 osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności i 17 osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – w tym choroby współistniejące z podstawowymi jednostkami – zaburzenie mowy, otyłość, wady postawy, arytmia serca, infantyizm, upośledzenie umysłowe w różnym stopniu.

Podopieczny Warsztatów uczestniczy w zajęciach zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji i terapii.

Tabela nr. 8 Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej według miejsca zamieszkania w latach 2018–2020

miejsce zamieszkania	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Gmina Mszczonów	2	2	2
Gmina Puszcza Mariańska	3	3	2
Gmina Radziejowice	1	1	1
Gmina Wiskitki	4	4	4
Gmina Żyrardów	30	30	31
miasto	30	30	31
wieś	10	10	9
razem:	40	40	40

Źródło: dane z Warsztatu Terapii Zajęciowej w Żyrardowie.

Cele terapii realizowane są w oparciu o :

- *trening gospodarczo-techniczny* (nabycie lub doskonalenie umiejętności w zakresie dbałości o czystość porządek w pracowniach, budynku i wokół niego, trening obsługi AGD).
- *trening ekonomiczny* (uczestnicy poznają wartość nominalów, orientują się w cenach danych produktów, planują wydatkowanie podczas dyżurów w kuchni oraz planują miesięczny budżet z uwzględnieniem zakupu żywności, opłacenia rachunków , nauka korzystania ze sklepu samoobsługowego, wielobranżowego, mięsnego, apteki ,ryнку itp.).
- *trening funkcjonowania w życiu codziennym* (trening higieny i dbałości o wygląd zewnętrzny, trening kulinarny).
- *trening umiejętności praktycznych* (trening prasownia, trening prania, trening reperacji odzieży).
- *umiejętności interpersonalne* (trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywanie problemów, kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi i społecznością lokalną, nauka zachowania się w miejscach publicznych).
- *zajęcia ruchowe* (na terenie placówki są zajęcia usprawnienia fizycznego – grupowe i indywidualne z wykorzystaniem parku seniora, ping-ponga, spaceru. Wyjazdy integracyjne – sportowe, zajęcia na sali rehabilitacji pod okiem rehabilitanta).
- *terapię psychologiczną,*
- *poradnictwo,*
- *terapię rodzinną,*
- *współpracę z rodzicami i opiekunami.*

Dzięki w/w treningom z wykorzystaniem różnych narzędzi uczestnicy potrafią się posługiwać sprzętem gospodarstwa domowego oraz sprzętem mechanicznym. Potrafią obsługiwać się komputerem oraz ćwiczą poczucie odpowiedzialności za powierzone zadani.

Koszty funkcjonowania WTZ pokrywane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 90 %, natomiast pozostałe co najmniej 10 % pochodzi ze środków samorządu powiatowego.

Tabela nr 9. Środki pieniężne przeznaczone na dofinansowanie WTZ w Żyrardowie w latach 2018-2021.

Rok	Źródła dofinansowań	
	PFRON	Środki Starostwa Powiatowego
2018	663.840,00	73.761,00
2019	723.840,00	80.427,00
2020	819.840,00	91.094,00
2021	867.840,00	96.427,00

Źródło: sprawozdanie merytoryczne WTZ w zasobach PCPR w Żyrardowie.

7. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie mieści się w Żyrardowie przy ul. Moniuszki 40 i sąsiaduje z Powiatową Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną.

Jednostka zajmuje się zadaniami z zakresu orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wynikającymi z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do których należą w szczególności:

- orzekanie o niepełnosprawności (dotyczy osób do 16 roku życia),
- orzekanie o stopniu niepełnosprawności (dotyczy osób powyżej 16 roku życia),
- orzekanie o wskazaniach do ulg i uprawnień (dotyczy osób posiadających ważne orzeczenie wydane przez inny organ orzekający, np. ZUS),
- wydawanie legitymacji osób niepełnosprawnych.

W celu realizacji nałożonych zadań współpracuje z lekarzami oraz psychologami, pedagogami, doradcami zawodowymi i pracownikami socjalnymi.

Podstawą finansowania Zespołu są środki z dotacji celowej przekazywanej przez Wojewodę Mazowieckiego na zadania z zakresu orzekania. Zespół orzeka wyłącznie na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo, za ich zgodą na wniosek ośrodka pomocy społecznej.

Orzeczenia poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności zawierają wskazania dotyczące w szczególności:

- a) odpowiedniego zatrudnienia;
- b) szkolenia, w tym specjalistycznego;
- c) zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej;
- d) uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej;
- e) konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie tej osoby;
- f) korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki;
- g) konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze

znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;

h) konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji;

j) prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi także podstawę do przyznania ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

8. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna mieści się w Żyrardowie przy ul. Moniuszki 40. jest placówką świadcząca specjalistyczną pomoc dla dzieci i młodzieży, rodziców i opiekunów, nauczycieli i wychowanków oraz potrzebujących pomocy i wsparcia. Znajdują w niej zatrudnienie psychologowie, pedagodzy, logopedzi i terapeuci oraz prowadzona jest działalność diagnostyczna, terapeutyczna, profilaktyczna, edukacyjna, jak również w zakresie doradztwa zawodowego. Każdy zgłaszający się do Poradni może liczyć na specjalistyczną pomoc, wysłuchanie i wsparcie, dyskrecję i poufność oraz atrakcyjne formy pracy. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna obejmuje swoim zasięgiem 5 gmin, a realizacja zadań dotyczy wszystkich szczebli kształcenia, czyli: dzieci w wieku od 0-3, przedszkoli, szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych.

Zakres pracy i niektórych zadań poradni obejmuje m. in. wydawanie opinii w sprawach:

- osiągnięcia gotowości szkolnej przez dzieci w wieku 6 lat, które odbywają roczne przygotowanie przedszkolne poza przedszkolem albo oddziałem przedszkolnym, wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły oraz odroczenia rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego,
- zwolnienia ucznia z wadą słuchu lub głęboką dysleksją rozwojową z nauki drugiego języka obcego oraz dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się,
- udzielania zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki oraz udzielenia zezwolenia na zatrudnienie młodocianych, którzy nie ukończyli szkoły podstawowej, osób nie mających 16 lat, które nie ukończyły szkoły podstawowej,
- objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu w formie, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych np. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, zajęć logopedycznych, zajęć socjoterapeutycznych i wiele innych. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna wydaje również orzeczenia i opinie o potrzebie kształcenia specjalnego dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie oraz orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania.

W latach 2018-2021 w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żyrardowie dokonano:

Tabela nr 10. Wykaz dokonanych diagnoz i badań lekarskich w latach 2018-2021.

	2018r.	2019r.	2020r.	2021r.	RAZEM
Diagnoz psychologicznych	779	735	421	740	2 675
Diagnoz pedagogicznych	709	892	424	558	2583
Diagnoz logopedycznych	310	341	299	307	1257
RAZEM	1798	1968	1144	1605	6515

Źródło: Poradnia psychologiczno-pedagogiczna w Żyrardowie.

Jak wynika z powyższych danych zebranych na przestrzeni czterech lat najczęściej dokonano diagnoz psychologicznych, następnie diagnoz pedagogicznych, natomiast najmniej dokonano diagnoz logopedycznych.

Tabela nr 11. Wykaz dokonanych diagnoz i badań lekarskich w latach 2018-2021.

	2018r.	2019r.	2020r.	2021r.	RAZEM
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	194	207	212	274	887
Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania	37	49	35	33	154
Orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno - wychowawczych	1	4	5	6	16
Orzeczenia o potrzebie indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego	0	0	2	0	2
Opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	44	46	35	68	193
Decyzje odmowne	0	0	0	0	0

Źródło: Poradnia Psychologiczno – pedagogiczna w Żyrardowie.

Jak widać w powyższej tabeli najczęściej orzeczeń zostało wydanych o potrzebie kształcenia specjalnego - 887, następnie o potrzebie indywidualnego nauczania - 154, o potrzebie zajęć rewalidacyjno- wychowawczych , najmniej o potrzebie indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego – 2.

9. Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych

Przy Staroście Powiatu Żyrardowskiego działa Powiatowa Społeczna Rada do spraw Osób Niepełnosprawnych która została powołana zarządzeniem Nr 62 /2020 z dnia 10 sierpnia 2020 r. na lata 2020-2024 będąca organem opiniodawczo-doradczym w skład której wchodzi:

1. Pani Ilona Lutomska - Przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszczonowie,
2. Pani Anna Kuran - Przedstawiciel Stowarzyszenia Równych Szans z Żyrardowa,
3. Pan Jakub Kamiński - Przedstawiciel Kuźni Inicjatyw "Wiskitki.org",
4. Pani Monika Karpiniuk - Przedstawiciel Gminy Radziejowice,
5. Pani Maria Nowis - Przedstawiciel Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd rejonowy z siedziba w Mszczonowie.

Do zakresu działania Rady należy:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością oraz realizacji ich praw,
- opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu Żyrardowskiego.

10. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy

Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Żyrardowie przy ul. Środkowej 36, jest placówką publiczną zaspakajającą potrzeby oświatowe, edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze środowiska lokalnego tj. Powiatu Żyrardowskiego.

Obejmuje kształceniem i wychowaniem dzieci i młodzież niepełnosprawną intelektualnie w stopniu znacznym, umiarkowanym, lekkim oraz innymi zaburzeniami rozwojowymi.

Na terenie SOSW funkcjonuje:

- przedszkole,
- szkoła podstawowa,
- szkoła branżowa I stopnia,
- szkoła przyspasabiająca do pracy,
- internat.

Wczesne wspomaganie - to bezpłatna, kompleksowa i wielodyscyplinarna pomoc świadczona małemu dziecku niepełnosprawnemu bądź zagrożonemu niepełnosprawnością od urodzenia do rozpoczęcia nauki w szkole. Zajęcia odbywają się w wymiarze 2 godzin tygodniowo indywidualnie i zespołowo. Przyznane dziecku terapie są zbieżne z jego potrzebami. Stosowane są elementy technik i metod terapii behawioralnej dostosowane do warunków Ośrodka, terapię pedagogiczną, integracji sensorycznej, neurologopedyczną, rehabilitację ruchową, muzykoterapię. rodzice są wspierani zarówno fachową wiedzą, jak i ciepłym słowem.

Przedszkole specjalne – to miejsce przyjazne i bezpieczne dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym, znacznym oraz z autyzmem od 3 roku życia.

Na dzieci czeka jedna z trzech grup wychowawczych: Biedronki, Motylki i Pszczółki, które liczą po kilkoro podopiecznych. Małe grupy umożliwiają nauczycielom indywidualną pracę, a dzieciom łatwiej odnaleźć się wśród rówieśników. Wczesnym stymulowaniu rozwoju podopiecznych za pomocą sprawdzonych terapii: integracji sensorycznej, behawioralnej (stosujemy elementy technik i metod tej terapii dostosowane do warunków naszego Ośrodka), logopedycznej i innych zależnie od potrzeb.. Do współpracy i integracji dzieci zapraszane są też inne przedszkola z miasta.

Szkoła podstawowa – Małe zespoły klasowe umożliwiają indywidualne podejście do wychowanka z jednoczesną nauką i zabawą w grupie. Każdy może odkryć pełnię swych możliwości i osiągnąć sukces podczas lekcji, imprez szkolnych, konkursów, zawodów czy wycieczek. Lata spędzone w szkole to również droga do samodzielności i zaradności życiowej. Stosowane są sprawdzone terapie: behawioralną (te z jej metod i technik, które są dostosowane do warunków naszego Ośrodka), integracji sensorycznej, neurologopedyczną. Codziennie czuwa pielęgniarka, pedagog i psycholog.

Szkoła branżowa specjalne I stopnia, cykl kształcenia trwa 3 lata.

- kucharz,
- cukiernik,
- monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych,
- murarz

Szkoła zapewnia:

- zdobycie odpowiednich kwalifikacji zawodowych,
- atrakcyjne praktyki odbywające się w szkolnych pracowniach oraz zakładach pracy,
- szkolenie w zakresie poszukiwania pracy,
- opiekę szkolonego pedagoga, psychologa, logopedy, terapeuty pedagogicznego, fizjoterapeuty oraz socjoterapeuty,
- miejsce w internacie dla uczniów mieszkających poza Żyrardowem.

Szkoła realizuje liczne projekty, dzięki którym młodzież zdobywa nowe umiejętności, ma szansę ukończenia dodatkowych kursów zawodowych(np. kelnerski, baristyczny i zdobienia tortów), współpracuje z innymi szkołami o pokrewnych kierunkach.

Specjalna Szkoła Przesposabiająca do Pracy przyjmuje uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym uczniów z autyzmem i uczniów poruszających się na wózkach. Specjalna Szkoła Przesposabiająca do Pracy przygotowuje młodzież do pełnienia różnych ról społecznych oraz autonomicznego i aktywnego życia dorosłego. O przyjęciu ucznia decyduje umiejętność pracy w grupie i możliwość realizacji programu przesposobienia do pracy w zawodach oferowanych przez placówkę. Kształcenie dostosowane jest do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów. Nauka trwa 3 lata z możliwością przedłużenia etapu edukacyjnego o 1 rok. Klasy liczą do 8 osób. Nauka opiera się na opracowanych indywidualnie dla każdego ucznia programach edukacyjno-terapeutycznych,

popartych wielospecjalistyczną oceną poziomu ich funkcjonowania. Ocena poziomu funkcjonowania ucznia dokonywana jest dwukrotnie w ciągu roku szkolnego, a ocenianie postępów w nauce ma charakter opisowy. W szczególnych przypadkach nauczanie może odbywać się w domu ucznia, na podstawie „orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania”.

Internat - to szczególne miejsce dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz z autyzmem. Wychowankowie wdrażani są do samodzielności w małych grupach wychowawczych. Sprawujący opiekę specjaliści stwarzają każdemu możliwości indywidualnego rozwoju – ich zdolności, zainteresowań, wprowadzają w system oczekiwanych wartości i norm społecznie akceptowalnych. Internat zapewnia wychowankom całodobową, fachową opiekę od poniedziałku do piątku, a w wyjątkowych sytuacjach również w czasie weekendu. Pobyt w internacie jest bezpłatny, rodzice ponoszą wyłącznie koszty produktów przeznaczonych na wyżywienie dziecka.

11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie – rehabilitacja społeczna

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie mieści się przy ul. 1 Maja 60. Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych w ramach rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie realizuje następujące zadania:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze osobom niepełnosprawnym
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- likwidacja barier transportowych
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,

PCPR realizuje również pilotażowy program „Aktywny samorząd” którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji.

Rehabilitacja społeczna służy przygotowaniu osoby niepełnosprawnej do życia wspólnie z innymi w rodzinie, wśród przyjaciół i znajomych, czy też w szerokim kontekście społeczności lokalnej. Jej celem jest włączenie osoby niepełnosprawnej w różne przejawy życia społecznego tak, by mogła czuć się potrzebną, akceptowaną i pełnowartościowym członkiem społeczeństwa i mogła korzystać z wszystkich dóbr będących wytworem tego społeczeństwa. Pomocą objęci są mieszkańcy Powiatu Żyrardowskiego, a także organizacje pozarządowe działające na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnością w naszym powiecie.

Zadania dofinansowywane są w ramach otrzymanych na ten cel środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej PFRON.

Tabela nr 12. Wysokość środków PFRON, zgodnie z algorytmem w poszczególnych latach, przyznanych na dany rok na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w latach 2018–2021

Rok	Kwota
2018 r.	1 458 342,00
2019 r.	1 587 266,00
2020 r.	1760 070,00
2021 r.	2 079 754,00

Źródło: sprawozdanie PCPR w Żyrardowie .

Przyznane na każdy rok budżetowy środki, z uwzględnieniem opinii Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, ulegają podziałowi przez Radę Powiatu Żyrardowskiego. Mimo, że jak widać w powyższej tabeli, środki finansowe przekazywane przez PFRON ulegają corocznie zwiększeniu, w dalszym ciągu nie zaspokajają wszystkich potrzeb osób z niepełnosprawnością wynikających ze złożonych wniosków.

Uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym

Turnusy rehabilitacyjne odbywają się w grupach zorganizowanych o podobnych potrzebach w zakresie rehabilitacji ze względu na rodzaj niepełnosprawności. Trwają co najmniej 14 dni i są organizowane na terenie kraju. Każda grupa turnusowa ma opracowany program rehabilitacji odpowiedni do schorzeń uczestników, realizowany przy udziale kadry specjalistów. Turnus może być zorganizowany w formie stacjonarnej lub niestacjonarnej. Turnusy rehabilitacyjne mobilizują do kontaktów z otoczeniem i do samodzielnego funkcjonowania, pobudzają rozwój osobisty. Na turnusach znaczącą wagę przykładają się do aktywności społecznej i zorganizowanych działań grupowych obok poprawy stanu zdrowia w ramach rehabilitacji leczniczej.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące liczby osób oraz wartości udzielonych dofinansowań dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2018-2021.

Tabela nr 13. Liczba osób którym udzielono dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego z uwzględnieniem podziału na dzieci, dorosłych i ich opiekunów w latach 2018-2021.

Liczba osób		Kwota wypłaconego dofinansowania
2018 r.		
Osoby dorosłe	109	100 629,00
Opiekunowie osób dorosłych	38	25 873,00
Dzieci	33	35 011,00
Opiekunowie dzieci	33	23 544,00
RAZEM	213	185 057,00
2019 r.		
Osoby dorosłe	127	135 054,00
Opiekunowie osób dorosłych	44	33 742,00
Dzieci	38	44 272,00
Opiekunowie dzieci	38	29 570,00
RAZEM	247	242 638,00
2020 r.		
Osoby dorosłe	78	76 494,00
Opiekunowie osób dorosłych	31	21 279,00
Dzieci	33	38 750,00
Opiekunowie dzieci	33	25 834,00
RAZEM	175	162 357,00
2021 r.		
Osoby dorosłe	108	129 234,00
Opiekunowie osób dorosłych	35	30 730,00
Dzieci	36	47 068,00
Opiekunowie dzieci	35	30 702,00
RAZEM	214	237 734,00

Źródło: sprawozdanie PCPR w Żyrardowie.

Dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Ważnym elementem umożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie jest posiadanie przez osoby niepełnosprawne odpowiedniego przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego. Zakup tych przedmiotów bardzo ułatwia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w życiu codziennym. Osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się o dofinansowanie do zaopatrzenia:

- **Sprzęt rehabilitacyjny** to sprzęt wspomagający usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu lub wspomagający proces rehabilitacji. Zatem do sprzętu można zaliczyć wszelkie urządzenia, których wybór zależy od rodzaju niepełnosprawności i od indywidualnych uwarunkowań psychofizycznych osób niepełnosprawnych, które będą korzystały z tego sprzętu, np.: łóżko rehabilitacyjne, rower stacjonarny, rotor, maty, taśmy piłki itp.

O dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne stosownie do rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz indywidualnych potrzeb wynikających z niepełnosprawności w sytuacji gdy zachodzi wyraźna potrzeba prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych.

- **Środki pomocnicze** to środki, które ułatwiają w znacznym stopniu, bądź umożliwiają, funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym (są nimi np.: pomoce optyczne dla niedowidzących, aparaty słuchowe, cewniki, pieluchomajtki).

Dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w ostatnich latach stało się jednym z kluczowych zadań powiatu związanych ze wsparciem codziennego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością oraz procesem ich usprawniania w warunkach domowych.

-**Przedmioty ortopedyczne** są to wyroby medyczne, przedmioty służące do leczenia i rehabilitacji nieprawidłowości w funkcjonowaniu narządów.

Podstawą do uzyskania refundowanego przedmiotu ortopedycznego i środka pomocniczego jest zlecenie wystawione przez lekarza. Każde zlecenie na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wymaga, przed przyjęciem do realizacji, potwierdzenia (akceptacji) przez oddział wojewódzki NFZ właściwy ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy.

Poniższa tabela ukazuje pulę środków finansowych przeznaczonych na finansowanie powyższych zadań oraz przedstawia liczbę osób objętych pomocą.

Tabela nr 14. Środki finansowe przeznaczone na dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i środków pomocniczych.

Rodzaje zapotrzebowania	Liczba wniosków objętych dofinansowaniem	Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	Kwota wypłaconego dofinansowania
2018 r.			
Sprzęt rehabilitacyjny	13	13	10 103,00
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	585	283	295 912,00
RAZEM	598	296	306 015,00
2019 r.			
Sprzęt rehabilitacyjny	10	10	8 542,00
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	650	299	371 934,00
RAZEM	660	309	380 476,00
2020 r.			
Sprzęt rehabilitacyjny	15	15	18 429,00
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	510	289	407 888,00
RAZEM	525	304	426 317,00
2021 r.			
Sprzęt rehabilitacyjny	8	7	5 264,00
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	652	334	449 222,00
RAZEM	660	340	454 486,00

Źródło : sprawozdanie PCPR w Żyrardowie.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

W ramach realizacji powyższego zadania niepełnosprawni mieszkańcy Powiatu Żyrardowskiego otrzymują pomoc mającą na celu likwidację:

- *występujących w miejscu zamieszkania barier architektonicznych* - bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienie występujące w mieszkaniu w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym;
- *barier technicznych* - bariery techniczne to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności, przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w miejscu zamieszkania i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie;
- *barier w komunikowaniu się* - bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie na likwidację poszczególnych barier funkcjonalnych w latach 2018-2021.

Tabela nr 15. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2018 – 2021.

Rodzaj bariery funkcjonalnej	Liczba wniosków objętych dofinansowaniem	Kwota wypłaconego dofinansowania
2018 r.		
Architektoniczna	7	61 584, 00
Techniczna	10	34 149, 00
W komunikowaniu się	20	19 538, 00
RAZEM	37	115 271, 00
2019 r.		
Architektoniczna	5	50 341,00
Techniczna	17	44 111,00
W komunikowaniu się	23	26 623,00
RAZEM	45	121 075,00
2020 r.		
Architektoniczna	11	125 155, 00
Techniczna	11	23 907,00
W komunikowaniu się	34	50 238, 00
RAZEM	56	199 300, 00
2021 r.		
Architektoniczna	12	141 797,00
Techniczna	17	63 472,00
W komunikowaniu się	64	138 716,00
RAZEM	93	343 985,00

Źródło : sprawozdanie PCPR w Żyrardowie.

Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych

Do zadań Powiatu należy również dofinansowanie ze środków PFRON za pośrednictwem PCPR sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Bardzo ważną rolę w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz włączania ich do życia społecznego, odgrywa organizacja sportu, kultury, rekreacji i turystyki. Tego typu działania zwiększają aktywność niepełnosprawnych. Więzy społeczne chronią osobę niepełnosprawną przed poczuciem osamotnienia i wywierają zbawienny wpływ na zaspokojenie potrzeby przynależności i społecznej integracji. Rozpowszechnianie kultury wśród niepełnosprawnych umożliwia tym osobom korzystanie z dóbr dziedzictwa narodowego. Odwiedzanie muzeów czy teatrów jest ambitną formą spędzania wolnego czasu. Upowszechnianie sportu pozwala nabywać i podnosi sprawność fizyczną osób niepełnosprawnych. Poza tym sport jako element zdrowego stylu życia chroni zdrowie i ogranicza przyczyny i skutki niepełnosprawności. Rekreacja umożliwia niepełnosprawnym wytchnienie i odpoczynek od pracy. Zapobiegając przemęczeniu organizmu, służy tym samym ochronie zdrowia. Turystyka stanowi aktywne formy spędzania wolnego czasu poprzez wyjazdy poza miejsce stałego zamieszkania, czy też wędrowki krajoznawcze.

Podstawę dofinansowania stanowi umowa zawarta pomiędzy Starostą Powiatowym a Wnioskodawcą.

Wysokość dofinansowania organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych wynosi do 60 % kosztów przedsięwzięcia. Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie.

Tabela nr 16. Dofinansowanie sportu, kultury rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2018-2021.

Rok	Organizacje działające na rzecz osób z niepełnosprawnością, które otrzymały dofinansowanie w danym roku	Liczba osób z niepełnosprawnością objętych wsparciem	Kwota wypłaconego dofinansowania
2018	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stowarzyszenie „Równych Szans” 2. Klub Seniora „Złota Jesień” 3. Polskiego Związku Emerytów, rencistów i Inwalidów w Mszczonowie 4. Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Żyrardowie 5. Stowarzyszenie Kobiet „Amazonki” 6. Polski Związek Niewidomych Koło Żyrardów 7. Uczniowski Klub Sportowy Trójka 	332	44 970,00 zł
2019	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stowarzyszenie „Równych Szans” 2. Klub Seniora „Złota Jesień” 3. Polskiego Związku Emerytów, rencistów i Inwalidów w Mszczonowie 4. Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Żyrardowie 5. Stowarzyszenie Kobiet „Amazonki” 6. Stowarzyszenie Słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku 7. Stowarzyszenie na rzecz dzieci i młodzieży „Pomóż Życ” 	214	36 728,00 zł

2020	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stowarzyszenie „Równych Szans” 2. Klubu Seniora „Złota Jesień”, 3. Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Mszczonowie, 4. Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Żyrardowie , 5. Stowarzyszenie Kobiet „Amazonki”, 6. Stowarzyszenie Słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku 7. Polski Związek Niewidomych Okręg w Żyrardowie 	170	32 486,00 zł
2021	<ol style="list-style-type: none"> 1. Klub Seniora „Złota Jesień”, 2. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Mszczonowie, 3. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Żyrardowie, 4. Stowarzyszenie Kobiet „Amazonki”, 5. Stowarzyszenie Słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. 	159	34 998,00 zł

Źródła : sprawozdanie PCPR w Żyrardowie.

Pilotażowy program „Aktywny samorząd”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje program „Aktywny Samorząd” finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Obecnie program obejmuje następujące zadania:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

- 1) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
  - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
  - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy,
- 2) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
  - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
  - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania.
  - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego.
- 3) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
  - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
  - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
  - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
  - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
  - pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego.
- 4) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Moduł III – realizowany przez PFRON (szkolenie kadr samorządów oraz organizacji pozarządowych z zakresu problematyki niepełnosprawności).

Kwota przekazanych środków na realizację program „Aktywny Samorząd” zabezpiecza potrzeby wynikające ze złożonych wniosków na realizację zadania zweryfikowanych pozytywnie jako spełniających warunki do uzyskania wsparcia w ramach powyższego programu zgodnie z wytycznymi warunkami brzegowymi opracowanymi przez PFRON.

Na realizację programu na rzecz mieszkańców powiatu żyrardowskiego w latach 2018-2021 PFRON przyznał środki :

Tabela nr 17. Zadania realizowane w ramach programu „Aktywny samorząd „, w latach 2018-2021.

Zadania w ramach programu	Kwota przyznanego dofinansowania	Kwota środków wykorzystanych
2018 r.		
Moduł I	103 461,88	102 466,78
Moduł II	100 407,15	98 907,15
RAZEM	216 702,03	201 373,93
2019 r.		
Moduł I	152 548,60	137 133,45
Moduł II	97 039,15	91 905,25
RAZEM	249 587,60	229 038,70
2020 r.		
Moduł I	223 364,00	185 028,59
Moduł II	125 886,00	117 220,85
RAZEM	349 250,00	302 249,44
2021 r.		
Moduł I	206 754,00	171 768,08
Moduł II	158 089,00	157 758,25
RAZEM	364 843,00	329 526,33

Źródło: sprawozdanie PCPR w Żyrardowie

Tabela nr 18. Liczba wniosków złożonych i rozpatrzonych pozytywnie w ramach programu „Aktywny Samorząd” w latach 2018-2021

	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba złożonych wniosków	56	60	60	75
Liczba wniosków spełniających wymagania formalne i rozpatrzone pozytywnie	53	54	57	67

Źródło: sprawozdanie PCPR w Żyrardowie.

Według powyższej tabeli liczba złożonych wniosków z każdym kolejnym rokiem wzrasta.

12. Powiatowy Urząd Pracy - rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Celem rehabilitacji zawodowej jest ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Do realizacji powyższego celu niezbędne jest:

- 1) dokonanie oceny zdolności do pracy, w szczególności przez:
  - a) przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych umożliwiających określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności,
  - b) ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań,
- 2) prowadzenie poradnictwa zawodowego uwzględniającego ocenę zdolności do pracy oraz umożliwiającego wybór odpowiedniego zawodu i szkolenia,
- 3) przygotowanie zawodowe z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia,
- 4) dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie,
- 5) określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy.

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- **bezrobotny** – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

- **poszukujący pracy** – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej. Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

1. szkoleń;
2. stażu;
3. prac interwencyjnych;
4. przygotowania zawodowego dorosłych;
5. badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji;
6. zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji;
7. finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji;
8. studiów podyplomowych;
9. szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową;
10. bonu na zasiedlenie;
11. bonu szkoleniowego;
12. bonu stażowego.

Osoby niepełnosprawne stanowią kategorię osób, dla których podjęcie pracy zawodowej oznacza nie tylko polepszenie sytuacji finansowej, ale również zwiększenie poczucia własnej wartości. Jednak ze względu na istnienie wielu barier jak i stereotypów, znalezienie pracy przez te osoby jest bardzo trudne. Znaczna część osób z niepełnosprawnością rezygnuje z podjęcia prób poszukiwania pracy.

Poniższe tabela pokazują liczbę osób bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Żyrardowie według miejsca zamieszkania w latach 2018-2021.

Tabela nr 19 . Bezrobotni niepełnosprawni zarejestrowani w PUP w latach 2018-2021.

Bezrobotni niepełnosprawni zarejestrowani w PUP w Żyrardowie					
Nazwa gminy	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	RAZEM
Mszczonów	9	12	9	9	39
Puszcza Mariańska	8	9	8	9	34
Radziejowice	0	2	2	4	10
Wisłok	16	14	5	14	49
Żyrardów	75	69	68	65	277
RAZEM	108	106	92	101	407

Źródło: dane z PUP w Żyrardowie.

- W 2018 roku w rejestrze urzędu pracy osoby niepełnosprawne stanowiły, na koniec grudnia 3,9% ogółu bezrobotnych (108 osób, w tym 48 kobiet).
- W 2019 roku w rejestrze urzędu pracy osoby niepełnosprawne stanowiły, na koniec grudnia 4,1% ogółu bezrobotnych (106 osób, w tym 43 kobiety).
- W 2020 roku w rejestrze urzędu pracy osoby niepełnosprawne stanowiły, na koniec grudnia 3,1% ogółu bezrobotnych (92 osoby w tym 46 kobiet).
- W 2021 roku w rejestrze urzędu pracy osoby niepełnosprawne stanowiły, na koniec grudnia 3,9% ogółu bezrobotnych (101 osób w tym 44 kobiety).

Według w/w danych najmniejsze bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych było w gminie Radziejowice (10 osób) natomiast największe bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych było w gminie Żyrardów (277 osób)

Dzięki środkom z PFRON niepełnosprawni mieszkańcy powiatu żyrardowskiego mogą ubiegać o środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. Powiatowy Urząd Pracy na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych wydatkował w latach 2018-2021 następujące kwoty:

Tabela nr 20. Wydatkowane środki PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej w latach 2018-2021.

2018 r.		
Lp.	Nazwa zadania	Wydatkowana kwota
1.	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu	39 978,00
2.	Udzielenie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu własnego do spółdzielni socjalnej	58 483,00
3.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	35 954,00
4.	Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych	6 818,00
RAZEM		141 233,00
2019 r.		
1.	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu	18 145,01
2.	Udzielenie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu własnego do spółdzielni socjalnej	60 000,00
3.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	0,00
4.	Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych	0,00
RAZEM		78 145,01
2020 r.		
1.	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu	19 061,00
2.	Udzielenie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu własnego do spółdzielni socjalnej	40 000,00
RAZEM		59 061,00
2021 r.		
1.	Udzielenie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu własnego do spółdzielni socjalnej	39 763,00
2.	Zwrot kosztów dla osób ubiegających się o skorzystanie z instrumentów oraz usług rynku pracy	100,00
RAZEM		39 863,00

Źródło: dane z sprawozdania z PUP w Żyrardowie.

13. Wybrane zagadnienia dotyczące osób z niepełnosprawnościami z Analizy SWOT dokonanej na potrzeby Strategii rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Żyrardowskiego na lata 2021 -2026

Analiza SWOT, której nazwa pochodzi od pierwszych liter wyrazów, tj.: Strength - silne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia, sprowadza się do oceny zasobów społeczno-ekonomicznych jednostki samorządu terytorialnego jaką jest Powiat Żyrardowski w świetle szans i zagrożeń dla osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących Powiat.

Założeniem analizy SWOT jest ustalenie wewnętrznego potencjału Powiatu w oparciu o słabe i mocne strony, a także zidentyfikowanie czynników zewnętrznych, niezależnych od Powiatu, a mogących mieć korzystny lub niekorzystny wpływ na podejmowane działania. Ostatecznie wybory dokonane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę pozwolą na wykorzystanie mocnych stron i szans w celu eliminowania słabych stron i ewentualnych zagrożeń. Przeprowadzona analiza pozwoli na opracowanie właściwej strategii i przygotowanie konkretnych programów, a w efekcie wynikających z nich planów działań. Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. W analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii osób z niepełnosprawnościami.

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	
Zasoby i mocne strony	Ograniczenia i wyzwania
<ul style="list-style-type: none"> • realizacja zapisów Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Żyrardowskim w latach 2022–2026, • działanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, • funkcjonowanie i aktywna współpraca samorządu powiatowego z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych, • realizacja Programu „Aktywny Samorząd” nakierowanego na likwidację barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością, • funkcjonowanie i wysoka jakość działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej, • funkcjonowanie i wysoka jakość działalności Środowiskowego Domu Samopomocy „Skrzydła” oraz rozwój działalności, • coroczne zwiększanie kwoty środków finansowych przekazywanych przez PFRON na realizację zadań ustawowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczona oferta działań wspierających osoby z niepełnosprawnością ruchową, • brak mieszkań chronionych/wspomaganych, • ograniczony dostęp do poradnictwa/ doradztwa specjalistycznego w zakresie edukacji, rehabilitacji, pomocy socjalnej, instytucjonalnej i organizacyjnej, • trudność w określeniu właściwego typu DPS przy niepełnosprawności sprzężonej, • niewielka oferta popołudniowych zajęć dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin oraz opiekunów, • bariery architektoniczne — niedostosowanie miejsc użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością, • pomijanie problemów osób zajmujących się osobami z niepełnosprawnością (mała oferta wsparcia dla tej grupy), • brak placówek wsparcia dziennego, • brak możliwości pozyskiwania środków unijnych ze względu na brak zasobów finansowych na wkład własny do projektów,

<ul style="list-style-type: none"> • działanie Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, • dobra współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób z niepełnosprawnością, • realizacja przez organizacje pozarządowe projektów na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnością, • wykwalifikowana kadra w placówkach specjalistycznych do pracy z osobami z niepełnosprawnością. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające środki przekazywane z PFRON, • długi czas oczekiwania na turnusy rehabilitacyjne dla osób dorosłych, • brak parkingu przy siedzibie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (PZOON) dla osób zainteresowanych wydaniem orzeczenia i osób niepełnosprawnych oraz brak przystanku autobusowego w pobliżu siedziby Zespołu dla osób dojeżdżających z odległych gmin powiatu żyrdowskiego i powiatu sochaczewskiego, • brak znajomości języka migowego wśród urzędników oraz pracowników PZOON, niezbędnego do właściwej obsługi osób głuchoniemych i brak możliwości skorzystania z tłumacza języka migowego na miejscu i online, • brak wyposażenia PZOON w sprzęt niezbędny do pracy orzeczniczej z osobami z niepełnosprawnością, np. pętli indukcyjnej, wózka inwalidzkiego na potrzeby posiedzeń składów orzekających, informacji głosowych, telewizora z nagranyimi informacjami, komunikatami, instrukcjami dla osób zainteresowanych wydaniem orzeczenia i osób z niepełnosprawnością, • słaby dostęp do informacji na temat aktualnych ulg i uprawnień dla osób z niepełnosprawnością wynikających z orzeczenia.
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskania środków finansowych z funduszach unijnych i krajowych (projekty miękkie i inwestycyjne) na likwidację barier architektonicznych i działania włączające na rzecz osób z niepełnosprawnością, • zapisy Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, • zapisy konwencji ONZ na rzecz osób z niepełnosprawnością, • zapisy Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, • deinstytucjonalizacja usług społecznych, • możliwość dalszego rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi, 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, • ubóstwo wśród osób z niepełnosprawnością — jest to trzecia, pod względem liczebności, grupa osób korzystających z pomocy społecznej w powiecie żyrdowskim, • niska wiedza i świadomość społeczna na temat konsekwencji niepełnosprawności i specyfiki potrzeb osób z niepełnosprawnością, • izolacja społeczna osób z niepełnosprawnością,

Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi	
Zasoby i mocne strony	Ograniczenia i wyzwania
<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonowanie i wysoka jakość działalności Środowiskowego Domu Samopomocy „Skrzydła” prowadzonego przez Stowarzyszenie Równych Szans w Żyrardowie, • działanie Domu Pomocy Społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Hamerni. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca oferta terapeutyczno-edukacyjna dla dzieci z orzeczoną całościowym zaburzeniem rozwojowym, • mała dostępność poradnictwa specjalistycznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, • mała liczba miejsc w środowiskowym domu samopomocy spowodowana ograniczeniami lokalowymi, • brak domu wsparcia typu D — dla osób ze spektrum autyzmu, • brak mieszkań chronionych i mieszkań treningowych oraz centrum opiekuńczo-mieszkalnego, • brak lekarzy specjalistów w zakresie psychiatrii, zwłaszcza psychiatrii dziecięcej.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości społecznej na temat zaburzeń psychicznych, • zmiana postrzegania społecznego osób z zaburzeniami psychicznymi, • wzrost świadomości społecznej na temat konieczności dbania o swoje zdrowie psychiczne i konieczności wcześniejszego szukania pomocy, tak aby nie dopuścić do pogłębienia się choroby. 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoki wskaźnik orzeczeń dzieci z powodu całościowego zaburzenia rozwojowego, • nieznane długofalowe skutki pandemii, np. zwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi m.in. izolacją społeczną, • strach przed osobami z zaburzeniami psychicznymi i izolacja społeczna tych osób.

Infrastruktura DPS i mieszkań chronionych	
Zasoby i mocne strony	Ograniczenia i wyzwania
<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonowanie 3 DPS na terenie powiatu zapewniających 221 miejsc, <ul style="list-style-type: none"> – DPS w Żyrardowie ul. Sosabowskiego 23, 96-300 Żyrardów, przeznaczony dla osób w podeszłym wieku (liczba miejsc 80), – DPS w Żyrardowie, ul. Limanowskiego 32b, 96-300 Żyrardów, przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych (liczba miejsc 63), – DPS w Hamerni ul. Mszczonowska nr 1, Tartak Brzuski, 96-325 Radziejowice, przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych (liczba miejsc 72), • zapewnienie właściwej opieki osobom mieszkającym w DPS, • poprawa jakości życia osób przebywających w DPS na terenie powiatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • utrudnienia związane z obostrzeniami COVID-19, • budynki w stanie wymagającym remontów i słabe zagospodarowanie terenów wokół budynków, • niskie budżety placówek na działania na rzecz poprawy jakości oferty DPS, • ograniczony dostęp klientów DPS do lekarzy specjalistów i badań diagnostycznych (limity, długi czas oczekiwania), • mała dostępność do różnych form rozwoju i wsparcia dla pracowników DPS, np. superwizji, szkoleń, dofinansowania studiów podyplomowych itp., • brak możliwości korzystania z środków unijnych poprzez niemożność zapewnienia przez Powiat Żyrardowski wkładu własnego do projektów, • brak mieszkań chronionych na terenie powiatu żyrardowskiego, • problemy finansowe DPS spowodowane zmniejszeniem dotacji na działalność w związku z wolnymi miejscami.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • deinstytucjonalizacja usług pomocy społecznej, np. dofinansowanie do tworzenia rodzinnych domów pomocy, • tworzenie systemów wsparcia pozwalających na pozostanie osób zależnych w środowisku domowym, także po śmierci jej opiekunów: rodziców lub innych osób bliskich, np. Model „Kregi Wsparcia”. 	<ul style="list-style-type: none"> • zmiana modelu rodziny z rodziny wielopokoleniowej, zapewniającej opiekę osobom z niepełnosprawnością, na model rodziny nuklearnej, • brak w zasobach powiatu infrastruktury mieszkaniowej przeznaczonej na mieszkania chronione, • nieprzygotowanie środowiska na proces deinstytucjonalizacji usług i brak gwarancji odpowiedniej jakości opieki, • zła jakość warunków pracy pracowników/pracowniczek DPS, np. niskie wynagrodzenia, i związane z tym strajki i protesty tej grupy zawodowej.

Przeciwdziałanie bezrobociu i dynamika rynku pracy

Zasoby i mocne strony	Ograniczenia i wyzwania
<ul style="list-style-type: none"> • różnorodność form wsparcia aktywizacji zawodowej stosowana przez Powiatowy Urząd Pracy, • funkcjonowanie Gminnego Centrum Informacji w Mszczonowie i w Puszczy Mariańskiej, • funkcjonowanie Ochotniczego Hufca Pracy w Zespole Szkół nr 1 w Żyrardowie, • funkcjonowanie Agencji Pracy i dobra współpraca z Urzędem Pracy, • wiedza na temat rynku pracy dzięki badaniom i analizom przygotowywanym przez PUP w Żyrardowie, • działalność 5 zakładów pracy chronionej (POMONA, FLIS, FLISAN, FLISANKA I WALMAG, NOVUM), • działalność Lokalnego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, • działanie 4 przedsiębiorstw społecznych zarejestrowanych w Bazie Przedsiębiorstw Społecznych prowadzonej przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej: Fundacji Ternopilska, HR Fair Play sp. z o.o., Przedsiębiorstwa Społecznego ŚMA sp. z o.o., Spółdzielni Socjalnej Wspólnie, • działalność pożyczkowa Żyrardowskiego Stowarzyszenia Wspierania Przedsiębiorczości, • spadek, od trzech lat, liczby osób korzystających w powiecie żyrardowskim z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, • prowadzenie zajęć z przedsiębiorczości w szkołach. 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoka stopa bezrobocia w powiecie żyrardowskim, w szczególności w gminie Wiskitki, • duży odsetek osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób długotrwale bezrobotnych, w grupie osób bezrobotnych, • brak klubu integracji społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem treningu pracy, dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • brak żłobków publicznych umożliwiających powrót kobietom do pracy po urodzeniu dziecka — na terenie powiatu znajduje się tylko jedna placówka w Wiskitkach, • ograniczona liczba Zakładów Pracy Chronionej i miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością oraz małe zatrudnienie w tej grupie spowodowane m.in. niechęcią pracodawców do zatrudnienia pracowników z tej grupy, a także niskimi kompetencjami zawodowymi osób z niepełnosprawnością, • mała liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością na rynku pracy, • wykluczenie osób z niepełnosprawnością (zwłaszcza o obniżonym poziomie intelektualnym) z korzystania z aplikacji internetowych, które np. przez okres pandemii były jedynym sposobem rejestracji, • brak przez okres pandemii wizyt studyjnych i kontaktu z doradcą zawodowym PUP uczniów ostatnich klas szkoły specjalnej, co ograniczyło ich dostęp do wiedzy na temat funkcjonowania Urzędu Pracy, • brak instrumentów pozwalających na integrację zawodową osób posiadających status uchodźcy, • brak ochrony cudzoziemców przed nieuczciwymi pracodawcami,

	<ul style="list-style-type: none"> • brak systemu wsparcia organizacji pozarządowych, w szczególności prowadzących działalność gospodarczą lub odpłatną statutową, stanowiących potencjalne miejsca pracy, • brak systemu wsparcia organizacji pozarządowych działających na rzecz zatrudnienia cudzoziemców, • zbyt mała promocja narzędzi kreujących rynek dla produktów i usług oferowanych przez podmioty ekonomii społecznej w powiecie żyrdowskim, • słaba promocja wśród osób bezrobotnych i poszukujących pracy możliwości zatrudnienia w organizacjach pozarządowych oraz w podmiotach ekonomii społecznej, • brak Zakładu Aktywności Zawodowej, Centrum Integracji Społecznej – podmiotów przygotowujących do wejścia na rynek osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, • mała wymiana wiedzy i planowania działań między PUP, szkołami średnimi i sektorem biznesu w zakresie wyzwań lokalnego rynku pracy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • ogólnopolski trend spadku bezrobocia, • dostępność środków unijnych i programów specjalnych na działania aktywizacyjne na rynku pracy dla bezrobotnych, a w szczególności długotrwale bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym, • rozwijająca się ekonomia społeczna, powstawanie podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, która jest szansą na miejsca pracy dla osób będących w trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób 50+, osób z niepełnosprawnością, osób opuszczających zakłady karne, osób długotrwale bezrobotnych itp., • trend dostosowania szkolnictwa zawodowego do potrzeb pracodawcy, zwiększenie oferty edukacyjnej w zakresie szkolnictwa zawodowego — również dla osób dorosłych, 	<ul style="list-style-type: none"> • bariery powrotu kobiet na rynek pracy po urlopie macierzyńskim, • gorsza sytuacja kobiet na rynku pracy w stosunku do sytuacji mężczyzn, np. ograniczone możliwości awansu, niskie wynagrodzenia, • niechęć części pracodawców do zatrudniania osób będących w trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób 50+, osób z niepełnosprawnością, osób opuszczających zakłady karne itp., • niskie wynagrodzenia oferowane przez pracodawców i zatrudnianie w szarej strefie w związku z bardzo wysokimi pozapłacowymi kosztami pracy, • brak atrakcyjnych miejsc pracy, odpływ pracowników do Warszawy/ Łodzi, • odpływ pracowników (młodych ludzi), kadr wysoko wykwalifikowanych do innych miast i gmin,

<ul style="list-style-type: none"> • aktywne wsparcie kształcenia ustawicznego i podnoszenia kwalifikacji poprzez finansowanie szkoleń, studiów podyplomowych i staży przez PUP ze środków Funduszu Pracy i PFRON, • dynamiczne zmiany struktury bezrobocia od momentu kryzysu wywołanego stanem epidemii COVID-19 w 2020 r., w tym w grupie osób z niepełnosprawnością, np. niewielki wzrost motywacji wśród pracodawców do zatrudniania pracowników z niepełnosprawnością, w związku z sytuacją na rynku pracy spowodowaną pandemią i brakiem wyspecjalizowanej kadry, • trend zwiększania się zatrudnienia w grupie migrantów — wg Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju do roku 2030 polityka imigracyjna, obok aktywnej polityki prorodzinnej, ma stanowić czynnik uzupełniający na polskim rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • niska mobilność zawodowa i przestrzenna społeczeństwa, • niekorzystne warunki tworzenia i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, • niestabilność przepisów prawa zwłaszcza w zakresie prawa pracy oraz rozwoju przedsiębiorczości, • dynamiczne zmiany struktury bezrobocia od momentu kryzysu wywołanego stanem epidemii COVID-19 w 2020 r., w tym w grupie osób z niepełnosprawnościami, zmiana trendu zatrudniania osób z niepełnosprawnością w związku ze zmianami na rynku pracy.
---	---

Wsparcie osób starszych i osób przewlekle chorych	
Zasoby i mocne strony	Ograniczenia i wyzwania
<ul style="list-style-type: none"> • powołanie Rady Seniorów w Żyrardowie, • działania Pełnomocnika Prezydenta Miasta Żyrardowa do Spraw Seniorów, • działanie Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku, • funkcjonowanie w Żyrardowie i Mszczonowie samorządowych klubów seniora, • aktywnie funkcjonujące lokalne stowarzyszenia i grupy senioralne, także w gminach wiejskich, • płatna oferta placówki dziennej opieki Przestrzeń Seniora, • aktywność organizacji pozarządowych w zakresie działań na rzecz seniorów, • baza lokalowa i sprzętowa instytucji kultury (np. ośrodka kultury, bibliotek, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak mieszkań chronionych/wspomaganych, • brak rodzinnego domu pomocy, • brak oddziału/poradni geriatrycznej, • mały dostęp do alternatywnych form okresowej opieki nad osobami starszymi, np. teleopieki, opieki wytchnieniowej itp., • ograniczony dostęp do darmowej oferty dla osób starszych będących osobami aktywnymi i sprawnymi, • niewystarczająca liczba godzin usług opiekuńczych dla seniorów oferowana przez OPS-y i CUS-y, • zbyt długie terminy oczekiwania osób starszych na wizyty do lekarzy psychiatrów, • brak programów wsparcia osób starszych w zakresie funkcjonowania w

<p>światlic itp.) do zajęć aktywizacyjnych dla osób starszych.</p>	<p>środowisku zamieszkania (lokalnych polityk senioralnych).</p>
<p style="text-align: center;">Szanse</p>	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • trend wspierania aktywności seniorów, • wzrost świadomości społecznej na temat konieczności podnoszenia poziomu jakości życia seniorów w takich obszarach jak, np. zdrowie i sprawność funkcjonalna, kontakty społeczne i uczestnictwo w życiu ogółu, zachowania autonomii i samodzielności, • szeroka oferta administracji publicznej, organizacji pozarządowych i sektora prywatnego dotycząca aktywizacji seniorów, • zapisy Programu rządowego „SENIOR+” na lata 2021–2025, • zapisy programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025, • zapisy Programu „Opieka 75+”, • deinstytucjonalizacja usług społecznych, np. promocja rodzinnych domów pomocy, • otwartość administracji publicznej na problemy seniorów, • wysoka motywacja seniorów do aktywizacji i angażowania się w życie społeczne, • rozwój usług specjalistycznych dostosowanych do potrzeb tej grupy i pojawienie się innowacyjnych form opieki nad osobami starszymi i przewlekle chorymi, • nowe usługi i programy społeczne na rzecz osób starszych wdrażane przez Centrum Usług Społecznych w Żyrardowie i Mszczonowie (np. opieka wytchnieniowa, teleopieka, taksówka dla seniora, złota rączka dla seniora, Klub Senior+). 	<ul style="list-style-type: none"> • starzenie się społeczeństwa — wzrost liczby osób starszych na terenie powiatu, • osamotnienie osób starszych oraz wyludnianie się powiatu, • ubóstwo tej grupy społecznej — niskie emerytury i renty dużej części osób starszych, • wykluczenie społeczne z powodu ubóstwa i ograniczonego dostępu do zasobów społeczno-kulturalnych, • wykluczenie cyfrowe osób starszych, • rosnące potrzeby finansowe, w związku z koniecznością rozszerzenia infrastruktury placówek opieki stacjonarnej, usług opiekuńczych i specjalistycznych będących odpowiedzią na starzenie się społeczeństwa.

14. Monitorowanie realizacji Programu

Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie. Monitoring Programu będzie stałym i ciągłym procesem obserwacji ilościowych i jakościowych zmian, mającym na celu zapewnienie informacji na temat skuteczności podejmowanych działań. Poprzez ustalenie zasad procesu monitoringu, zapewniona zostanie bieżąca i etapowa kontrola realizacji Programu.

Głównym narzędziem monitoringu Programu będą coroczne sprawozdania z realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych za dany rok kalendarzowy. Sprawozdania tworzone będą na podstawie danych uzyskanych od powiatowych jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Żyrardowskim. Poprzez analizę porównawczą dokonuje się oceny osiągniętych rezultatów. Bieżące działania podejmowane w ramach monitoringu dadzą obraz postępu w realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Natomiast w perspektywie długofalowej monitoring umożliwi obserwację dynamiki celów oraz zmian strukturalnych.

Zasady finansowania Programu

Zasoby finansowe na zaplanowane działania zawarte w Powiatowym Programie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022-2026 pochodzić będą z:

- budżet państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- budżet państwa w ramach finansowania zadań zleconych,
- budżet Powiatu Żyrardowskiego,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Fundusz Pracy,
- Fundusze Europejskie,
- środki z innych programów i grantów,
- środki organizacji pozarządowych, stanowiące wkład własne przy realizacji zadań publicznych,
- inne.

Treść Programu jest również podstawą działań do pozyskania środków zewnętrznych na finansowanie działalności poszczególnych jednostek, a cele i działania programu będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej powiatu żyrardowskiego .

Misja Powiatu Żyrardowskiego, sformułowana w Powiatowym Programie dla osób niepełnosprawnych realizowana będzie poprzez określone poniżej cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań, wyodrębnione w obszarze strategicznym.

OBSZAR

WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI ORAZ ICH RODZIN

CEL STRATEGICZNY:

POPRAWA FUNKCJONOWANIA SPOŁECZNO-ZAWODOWEGO OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Cel operacyjny 1

Integracja osób z niepełnosprawnością i osób z zaburzeniami psychicznymi ze środowiskiem lokalnym.

nr	Kierunki działań	Realizator, współrealizator, partner	Wskaźnik monitorujący
1	Organizowanie i wspieranie programów, wydarzeń oraz inicjatyw lokalnych mających na celu integrację społeczną osób z niepełnosprawnością ze środowiskiem lokalnym	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego PCPR w Żyrardowie WTZ ŚDS Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych/wspartych programów, wydarzeń, inicjatyw lokalnych Liczba osób objętych wsparciem
2	Utworzenie miejsc dla osób z niepełnosprawnością w mieszkaniach chronionych, treningowych	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego PCPR w Żyrardowie organizacje pozarządowe	Liczba utworzonych miejsc w mieszkaniach chronionych, treningowych Liczba osób objętych wsparciem
3	Wspieranie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego PCPR w Żyrardowie WTZ organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych wsparciem Liczba wspartych wydarzeń
4	Wspieranie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego PCPR w Żyrardowie ŚDS organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych wsparciem Liczba wspartych wydarzeń
5	Wdrażanie partnerskich, innowacyjnych, interdyscyplinarnych, form pracy z osobami z niepełnosprawnością i zaburzeniami psychicznymi zwiększających ich autonomię i samodzielność funkcjonowania społecznego	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego PCPR w Żyrardowie, WTZ ŚDS organizacje pozarządowe	Liczba wspartych inicjatyw

6	Organizowanie kampanii i akcji społecznych przybliżających temat niepełnosprawności i zaburzeń psychicznych	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego, PCPR w Żyrardowie, WTZ, ŚDS organizacje pozarządowe	Liczba kampanii i akcji społecznych
---	---	--	-------------------------------------

Cel operacyjny 2

Podniesienie jakości życia codziennego osób z niepełnosprawnością oraz osób z zaburzeniami psychicznymi, a także ich rodzin.

nr	Kierunki działań	Realizator, współrealizator, partner	Wskaźnik monitorujący
1	Upowszechnianie wśród osób z niepełnosprawnością i osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin informacji o prawach i uprawnieniach, miejscach i formach pomocy dostępnych na terenie powiatu	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego PCPR w Żyrardowie organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających ze wsparcia Liczba wydarzeń informacyjnych
2	Inicjowanie powstawania klubów, grup wsparcia i grup samopomocowych	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego PCPR w Żyrardowie WTZ ŚDS organizacje pozarządowe	Liczba zainicjowanych grup Liczba powstałych miejsc Liczba osób korzystających z wsparcia grup i klubów
3	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w zakresie edukacji, rehabilitacji, pomocy socjalnej, instytucjonalnej i organizacyjnej	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego PCPR w Żyrardowie organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych poradnictwem

Cel operacyjny 3

Wzmocnienie pozycji osób z niepełnosprawnością i osób z zaburzeniami psychicznymi na rynku pracy.

nr	Kierunki działań	Realizator, współrealizator, partner	Wskaźnik monitorujący
1	Realizacja i wspieranie działań edukacyjnych podnoszących kompetencje społeczno-zawodowe osób z niepełnosprawnością i osób z zaburzeniami psychicznymi, potrzebnych na rynku pracy	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego Powiatowy Urząd Pracy WTZ ŚDS organizacje pozarządowe	Liczba zrealizowanych/wspartych inicjatyw Liczba osób objętych wsparciem
2	Wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, np.	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego	Liczba osób objętych wsparciem

	organizacja zatrudnienia subsydiowanego, tworzenie warunków do powstania zakładu aktywności zawodowej, spółdzielni socjalnej itp.	Powiatowy Urząd Pracy PCPR w Żyrardowie WTZ ŚDS organizacje pozarządowe	
3	Wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy pracodawców tworzących miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnością i osób z zaburzeniami psychicznymi	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego Powiatowy Urząd Pracy	Liczba doposażonych stanowisk pracy Liczba pracodawców, którzy utworzyli miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnością i/lub zaburzeniami psychicznymi

Cel operacyjny 4

Wsparcie opiekunów osób z niepełnosprawnością.

nr	Kierunki działań	Realizator, współrealizator, partner	Wskaźnik monitorujący
1	Realizacja i wspieranie działań edukacyjnych podnoszących kompetencje opiekuna osoby z niepełnosprawnością	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego Powiatowy Urząd Pracy PCPR w Żyrardowie organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych/wspartych szkoleń
2	Stworzenie systemu pomocy rodzinom w opiece nad osobami z niepełnosprawnością (wsparcie psychologiczne dla rodzin i opiekunów)	Zarząd Powiatu Żyrardowskiego PCPR w Żyrardowie organizacje pozarządowe	Liczba osób, które skorzystały z różnych form wsparcia

15. Podsumowanie

Opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnościami na lata 2022-2026 stanowi ważny dokument, który wskazuje konkretne działania, mające na celu poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnościami z terenu Powiatu Żyrardowskiego. Realizacja programu, w swych założeniach, ma doprowadzić do zwiększenia świadomości osób z niepełnosprawnościami na temat możliwości wykorzystania swojego potencjału w celach społecznych i zawodowych. W Programie ujęto najważniejsze problemy sygnalizowane przez różne instytucje i organizacje pozarządowe oraz samych zainteresowanych. Cele i zadania ujęte w Programie wpłyną na realną poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu. Powiatowy Program działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022-2026 jest dokumentem otwartym, co oznacza że na podstawie oceny efektów wdrażania działań dopuszcza się dokonywanie zmian i uzupełnień w trakcie całego okresu realizacji Programu.

16. Rekomendacje

Program niesie z sobą rekomendacje w zakresie:

- utworzenie ŚDS typu D — dla osób ze spektrum autyzmu i osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- podejmowanie działań niwelujących brak możliwości dojazdu osób zamieszkujących małe miejscowości źle skomunikowane z zakresie transportu, w celu umożliwienia uczestnictwa w zajęciach prowadzonych w WTZ czy ŚDS,
- prowadzenie klubu zajęć wspierających osoby, które opuściły WTZ,
- utworzenie miejsc dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych,
- funkcjonowanie asystenta osoby niepełnosprawnej,
- utworzenie mieszkań chronionych i mieszkań treningowych, centra opiekuńczo-mieszkalnego,
- otwarcie południowego klubu dla osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin i opiekunów wraz z doradztwem specjalistycznym w zakresie edukacji, rehabilitacji, pomocy socjalnej i instytucjonalnej,
- dalszy rozwój placówek dziennego wsparcia,
- poszerzenie oferty wsparcia dzieci i ich rodzin oraz środowiska ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia skierowanego do rodzin gdzie dziecko ma orzeczone całościowe zaburzenie rozwoju,
- zaangażowanie osób z niepełnosprawnością do działań na ich rzecz,
- integracja środowiska osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym,
- - działania na rzecz zwiększenia powszechnej świadomości i zrozumienia osób niepełnosprawnych,
- pozyskanie lokali na rzecz rozwoju działań skierowanych do osób niepełnosprawnych,
- podjęcie działań ukierunkowanych na pozyskanie środków na remonty i utrzymanie budynków Domów Pomocy Społecznej,
- utrzymanie wymaganych standardów w Domach Pomocy Społecznej,
- polepszenie warunków pracy w tym finansowych osób zawodowo wspierających osoby niepełnosprawne.

Spis tabel

Tabela nr 1. Liczba wydanych orzeczeń osoby przed 16 rokiem życia i powyżej 16 roku życia.

Tabela nr 2. Liczba osób w powiecie żyrdowskim korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność w latach 2018–2020.

Tabela nr 3. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie orzeczeń o niepełnosprawności według przyczyny niepełnosprawności w latach 2018-2021.

Tabela nr 4. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia osoby przed 16 rokiem życia w latach 2018-2021.

Tabela nr 5. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności po 16 roku życia w latach 2018-2021.

Tabela nr 6. Zestawienie decyzji administracyjnych wydanych w latach 2018-2021 dotyczących funkcjonowania domów pomocy społecznej.

Tabela nr 7. Liczba uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy według miejsca zamieszkania w latach 2018–2020.

Tabela nr. 8 Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej według miejsca zamieszkania w latach 2018–2020.

Tabela nr 9. Środki pieniężne przeznaczone na dofinansowanie WTZ w Żyrardowie w latach 2018-2021.

Tabela nr 10. Wykaz dokonanych diagnoz i badań lekarskich w latach 2018-2021.

Tabela nr 11. Wykaz dokonanych diagnoz i badań lekarskich w latach 2018-2021.

Tabela nr 12. Wysokość środków PFRON, zgodnie z algorytmem w poszczególnych latach, przyznanych na dany rok na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w latach 2018–2021.

Tabela nr 13. Liczba osób którym udzielono dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego z uwzględnieniem podziału na dzieci, dorosłych i ich opiekunów w latach 2018-2021.

Tabela nr 14. Środki finansowe przeznaczone na dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych i środków pomocniczych.

Tabela nr 15. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2018 – 2021.

Tabela nr 16. Dofinansowanie sportu, kultury rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2018-2021.

Tabela nr 17. Zadania realizowane w ramach programu „Aktywny samorząd „, w latach 2018-2021.

Tabela nr 18. Liczba wniosków złożonych i rozpatrzonych pozytywnie w ramach programu „Aktywny Samorząd” w latach 2018-2021.

Tabela nr 19. Bezrobotni niepełnosprawni zarejestrowani w PUP w latach 2018-2021.

Tabela nr 20. Wydatkowane środki PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej w latach 2018-2021.

